

Folkestyre 2014

Pedagogisk opplegg

Hele landets teater

17

Utarbeidet av
Hilde Strømsjordet og Ellen Kristensen

Oslo Voksenopplæring Nydalen

Innholdsfortegnelse

1. Forord	s. 3
2. Brukerveiledning for lærere	s. 4
3. Målsettinger	s. 5
4. Forarbeid – før forestillingen	s. 6
- Oversikt over karakterene	s. 6
- Sammendrag av Folkestyret 2014	s. 7
- Refleksjon og fantasi	s. 8
- Eidsvoll 17.mai 1814, hva skjedde?	s. 8
- Teater – hva er det?	s. 10
- Nøkkelord	s. 11
- Riksteatret – hele Norges teater	s. 11
5. Etterarbeid – etter forestillingen	s. 12
- Muntlige og skriftlige oppgaver	s. 12
- Folkestyret og Grunnlovens betydning i dag	s. 13
- Hvis du var statsminister....	s. 14
- Egen teateromtale	s. 14

Forord

Riksteateret har som målsetting å være et teater for hele befolkningen. De setter fokus på hvordan inkludere og være attraktive for et mangfoldig publikum. Som et resultat av denne målsettingen har de ulike prosjekter og samarbeidspartnere de arbeider med. Gjennom prosjektet *Kvinnene kommer* er målsettingen å trekke kvinner med minoritetsbakgrunn til teatrene. Litteraturen har mange spennende kvinneskikkelser både de klassiske dramaene og nyere historier. Dette var bakgrunnen da prosjektet startet i 2011. Prosjektet skaper både felles opplevelser, sosialt felleskap, norskopplæring og utdanning for kvinnene som deltar. Over 600 elever fra norskopplæringen har deltatt på dette opplegget hvor de har sett forestillingene *Anna Karenina*, *Fruen fra Havet*, *Tvillingsjeler* og *Vildanden* som en integrert del av undervisningen. Folkestyret 2014 er det siste tilskuddet.

Målsettingen med prosjektet er å gi kvinner som normalt ikke oppsøker teateret en positiv opplevelse, slik at de i framtiden i større grad velger å benytte seg av teateret, alene eller sammen med venner og familie. Gjennom å sette opp stykker med kvinner i hovedrollene, er hensikten å engasjere og skape en diskusjon og refleksjon rundt tematikken i de aktuelle stykkene.

Mange av stykkene er eldre klassikere med en tematikk som fortsatt er aktuell. Temaer som ekteskap, oppgjør, utroskap, løgn, selvstendighet, familie- og samfunnsforhold er noen av de sentrale elementene i flere av stykkene. *Folkestyret 2014* markerer at det er 200 år siden Norge fikk sin egen grunnlov. Stykket retter fokus på de prinsipper Norge er bygget på, nemlig menneskerettigheter og demokrati. I stykket møter vi ulike typer mennesker og deres tanker og meninger om demokratiet i Norge i dag. Skuespillerne presenterer autentiske historier om folks tro på egen mulighet til å forandre.

Alle stykkene vil ha tilrettelagt skolemateriell til for- og etterarbeid. Materiellet er utarbeidet av erfarne språkpedagoger ved Nydalen Voksenopplæring i Oslo og vil kunne tilpasses ulike språklige nivåer. I brukerveiledningen er dette ytterligere beskrevet. Gjennom for- og etterarbeidet er det en dobbelt målsetting om både et språklig, litterært og samfunnsfaglig læringsutbytte

Brukerveiledning

Denne brukerveiledningen er ment å være en forklaring og hjelp til organiseringen av arbeidet med teaterstykket *Folkestyret 2014*. Undervisningsopplegget rettes i første omgang mot voksne minoritetsspråklige kvinner som følger norskopplæring. Kompetansemålene er hentet fra *Læreplanen i norsk og samfunnsfag for voksne innvandrere, nivå B1*. De ulike oppgavene kan likevel tilpasses et lavere språklig nivå. Elever uten funksjonelle skriftspråklige ferdigheter kan også ha utbytte av å se teaterstykket, men dette forutsetter at undervisningsopplegget gjennomføres muntlig. Dette er det tatt høyde for i oppgaveformuleringene. Oppgavene er lagt opp på en slik måte at det skal være mulig å foreta individuell tilrettelegging. Supplerende forklaring av læreren om nye ord og begreper må påberegnes. I tillegg er det lagt opp til at elevene skal bruke sitt eget morsmål som støtte. Dette er et viktig element i arbeidet. Undervisningsopplegget er tredelt. Det består av et forarbeid, selve teaterstykket og et etterarbeid.

Forarbeid:

Forarbeidet innebærer et sammendrag av teaterstykket, en tekst om hva som kjennetegner uttrykksformen teater og bakgrunnsinformasjon om grunnloven, demokrati, menneskerettigheter og jubileet knyttet til dette. Dette kan elevene lese selv eller sammen med lærer, avhengig av elevenes skriftspråklige kompetanse. Det er lagt opp til både muntlig og skriftlige oppgaver samt en innlevelsoppgave. Sentralt står samtale og refleksjon omkring grunnloven, ulike menneskers meninger og demokrati for å sikre en forståelse av stykket. I de muntlige og skriftlige besvarelsene bør det vektlegges at elevene svarer i hele setninger. Elevene skal før forestillingen oversette nøkkelord og eventuelt ukjente ord til sitt eget morsmål. Det anbefales å bruke nettbaserte ordbøker som for eksempel lexin.no.

Etterarbeid:

Etter at elevene har sett teaterstykket i gruppe sammen med læreren, er det lagt opp til både muntlig og skriftlig arbeid omkring stykket. Det er drøftingsoppgaver, rene spørsmåls- og svaroppgaver og individuelle skriftlige oppgaver. Igjen er det lagt opp til at læreren må tilpasse hvorvidt noen av oppgavene skal gis muntlig eller skriftlig. Dette må tilpasses hver enkelt elev.

Målsettinger:

Overordnet mål: Gi elevene kjennskap til teater som uttrykksform og sjanger, historien om Vildanden og tematikken knyttet til dette stykket. I tillegg skal elevene gjennom arbeidet med teaterstykket utvikle både muntlig og skriftlig norskerferdigheter. Etter forestillingen skal elevene kunne gi en enkel, sammenhengende framstilling av handlingen og tema samt begrunne og forklare egne meninger.

Delmål: Delmålene gjør det mulig å isolere og måle de språklige ferdighetene. Mange minoritetsspråklige har ulikt nivå når det gjelder produktive og reseptive ferdigheter. Ved å tydeliggjøre hvilke områder man arbeider med, blir det lettere for eleven og læreren å dokumentere læringsutbyttet. Oppgavene er lagt opp slik at det er mulig å ta i bruk alle fem ferdigheter i samtlige oppgaver. Det er lærerens oppgave å vurdere hva som passer best for den enkelte elev. Det betyr at læreren sammen med eleven avgjør om det er en skriftlig eller muntlig oppgave.

Lytte:

- Kan følge med i en framstilling om et kjent emne, for eksempel i en skoletime, når det snakkes klart og strukturert.

Lese:

- Kan forstå tekster som er skrevet i et direkte og klart språk, og hvor innholdet er klart strukturert.
- Kan søke etter og finne spesifikk informasjon i en lengre eller flere kortere tekster.

Snakke:

- Kan gjengi handlingen i en bok eller film.
- Kan beskrive følelser og reaksjoner.
- Kan kort begrunne og forklare meninger, handlinger og planer.
- Kan holde korte, innøvde innlegg som kjente emner.

Skrive:

- Kan beskrive egne opplevelser, erfaringer, planer, drømmer og håp.
- Kan beskrive egne reaksjoner og synspunkter på opplevelser og erfaringer.
- Kan kort forklare og begrunne meninger og gjøre rede for holdninger.

Samtale:

- Kan ta del i en enkel og godt strukturert formell debatt, med utveksling av faktisk informasjon knyttet til et kjent emne.
- Kan uttrykke meninger og utveksle informasjon om kjente emner og emner av personlig interesse.
- Kan uttrykke synspunkter, meninger, enighet og uenighet på en høflig måte.

Forarbeid

Oversikt over noen av karakterene i stykket

<ul style="list-style-type: none"> • Spanjolen • Stortingspresidenten • Soldaten • Fiskeren • Hotellrepsjonisten • Pensjonert lærere • Bloggeren • Politikeren • Korpsjentene • Øyboeren • Ektemannen • Asylsøkeren 	<ul style="list-style-type: none"> • Sjømannen • Tolken • Studenten • Eldrebanden • Eventyren • Journalisten • Gårdskona • Saksbehandleren • Sosialantropologen • Offshore-dama • Eksperten
---	--

Oppgave 1

Ferdigheter:
Lese – skrive - samtale

Les rollelisten ovenfor.

- Hva forteller rollelisten om de ulike personene og hvilken informasjon får du når du ser på titlene?
- Karakterene i teaterstykket er ulike i alder, kjønn og bakgrunn. Hvilke tanker tror du de har om folkestyret i Norge? Tror du noen av disse kan ha like/ulike meninger? I så fall, hvem og hvorfor?
- Er det noen av disse du gleder deg spesielt mye til å høre meningene til?

Sammendrag av Folkestyret 2014.

I år er det 200 år siden Norge fikk sin egen grunnlov. Grunnloven er den høyeste rettskilden i Norge. Den kan ses på som en kontrakt mellom folket og de som styrer landet.

Grunnloven er levende, dagsaktuell og avgjørende for Norges identitet og utvikling som liberalt samfunn. Grunnlovsjubileet 2014 skal styrke bevisstheten om hva Grunnloven betyr i dag og hvilken rolle den skal spille i framtidens demokrati. I denne anledningen har regissør

Hilde Brinchmann og dramaturg Henriette Vedel reist landet rundt og samlet inn folks tanker og meninger om demokratiet i Norge i dag. De har stilt de samme spørsmålene til mange mennesker og fått en mengde ulike svar.

- Hva er det som gjør at noen ser på seg selv som samfunnsengasjerte?
- Hvorfor tenker andre at det ikke nytter å være samfunnsengasjert?
- Har du tro på det norske folkestyret?
- Hva ville du snakket om hvis du skulle holde tale på Stortinget?
- Når var du sist samfunnsengasjert?
- Har du påvirkningskraft?

Folkestyret 2014 er teaterforestilling fra det norske folk til det norske folk. Skuespillerne i stykket presenterer autentiske historier om folks tro på egen mulighet til å forandre.

Tanken bak det norske grunnlovsjubileet 2014 er å bringe grunnloven, tanken om demokratiet vårt og utviklingen av demokratiet ut i den store offentlige samtalen mellom oss i Norge.

Forestillingen Folkestyret 2014 vil gi oss og det norske demokratiet et ansikt.

Oppgave 2

Ferdigheter:
Lese – skrive - samtale

- a) Les sammendraget. Les det flere ganger.
- b) Strek under de ordene som du ikke forstår eller synes er vanskelige. Skriv nye ord i boka og oversett dem til eget morsmål. Bruk ordbok eller internett for eksempel: <http://decentius.hit.uib.no/lexin.html>
Eksempel på arabisk:
Teater = مسرح. Forklaring: تاي حرس مل اهي ف مدقت يتل تاي ان بلا ن ع أيضاً ل ا ق ت
- c) Hva handler stykket om?

Eidsvoll 17.mai 1814, hva skjedde?

Historisk bakteppe

Norge er i dag et fritt og selvstendig demokrati. Slik har det ikke alltid vært. Før 1814 var Norge under dansk styre i nesten 400 år.

Norge var en del av Danmark fra 1380. Norge ble styrt av en dansk konge og all makt var sentralisert i Danmark. I den første tiden av unionen opplevde Norge nedgangstider, men mot slutten av perioden var det befolkningsvekst og sosial og økonomisk utvikling i Norge. Mot slutten av unionstiden begynte det å vokse frem en ny patriotisme i Norge. Norge ønsket å bli selvstendig. De var lei av at Danmark bestemte. Grunnloven fra 1814 ble skrevet av menn som ville løsrive Norge fra det danske eneveldet.

Da Norge fikk sin egen grunnlov i 1814 markerer dette at den dansk-norske helstaten gikk i oppløsning. Norge ble derimot tvunget i union med Sverige senere samme år. Unionen mellom Sverige og Norge var en forening mellom de to kongerikene Norge og Sverige fra 1814 til 1905. De to landene besto som separate, selvstendige stater, men var i en personalunion med én felles monark. Dette skiller den norsk-svenske unionen fra den dansk-norske, hvor all makten var sentralisert til Danmark. I union med Sverige beholdt Norge Grunnloven, selv om den ble noe forandret. At Norge fortsatte å ha sin egen grunnlov var et viktig grunnlag for unionsoppløsningen i 1905 og utviklingen av det norske demokratiet.

Selve Grunnloven

Grunnloven ble skrevet på Eidsvoll, en liten by en time utenfor Oslo. Den ble skrevet for hånd på et kladdeboklignende papirhefte . Dokumentet utgjør til sammen 48 sider. Teksten består av 110 paragrafer og er inndelt i fem kapitler. Etter lovteksten følges Riksforsamlingens godkjennelse fra 17. mai 1814, deretter underskrifter fra de 112 representantene som var med å lage grunnloven. Disse 112 representantene blir ofte referert til som Eidsvollsmennene. Til slutt står Kongens erklæring fra 19. mai 1814.

Oppgave 3

Ferdigheter:
Lese - skrive – samtale - snakke

- a) Les teksten over flere ganger.
- b) Strek under de ordene som du ikke forstår eller synes er vanskelige. Skriv ned ordene og oversett dem til eget morsmål. Bruk ordbok eller internett for eksempel Lexin: <http://decentius.hit.uib.no/lexin.html>
- c) Skriv et sammendrag om bakgrunnen?
- d) Nøkkelord: Sentralisert, nedgangstid, befolkningsvekst, sosial utvikling, økonomisk utvikling, patriotisme, å løsrive, personalunion. Snakk sammen om betydningen av disse ordene.

Refleksjon og fantasi

Oppgave 4

Ferdigheter:
Skrive - samtale

Tenk deg at du er en av karakterene, se listen på oppgave 6. Velg en av karakterene og lag din egen fiktive historie om denne personen. Hva tror du for eksempel barndommen, familie, venner og/eller skolegang har vært for denne personen?

Teater – hva er det?

Ordet *theatron* på gresk betyr «skueplass», altså en plass der man skuer eller ser. På denne måten er et teater avhengig av minst en *tilskuer*, altså en som ser på. Det finnes flere typer teatre. Ikke alle teater kommuniserer gjennom tale og dialog, men i *Folkestyret 2014* som vi skal se, bruker skuespillerne tale. Denne teaterformen er mest vanlig og derfor forholder vi oss til denne i vår forklaring.

Teater skiller seg fra for eksempel film ved at forestillingen framføres av en eller flere personer med *publikum* i salen. Personene som er med i teateret kaller vi for *skuespillere*, og disse skuespillerne fremfører et teaterstykke for et publikum. Publikum sitter i en sal og på scenen ser vi skuespillere i kostymer omgitt av ulike kulisser. I tillegg legges det på stemningsfull musikk og belysning. På denne måten blir publikum ofte revet med av handlingen. Sceneteppet går ned etter siste akt, og publikum gir applaus til skuespillerne.

Teater er kommunikasjon. Skuespillerne ønsker å formidle noe til publikum. Målet med denne kommunikasjonen kan være alt fra å få publikum til å le eller til å formidle viktige politiske eller etiske budskap.

Oppgave 5

Ferdigheter:
Lese – skrive – samtale

- a) Les forklaringen på teater to eller flere ganger.
- b) Strek under de ordene som du ikke forstår eller synes er vanskelige.
- c) Bruk ordbok eller internett for eksempel Lexin: <http://decentius.hit.uib.no/lexin.html>.
- d) Skriv nye ord i boka og oversett dem til eget morsmål.
- e) Hva kjennetegner et teaterstykke? Forklar kort.
- f) Hva er forskjellen mellom film og teater?

Oppgave 6

Ferdigheter:
Lese – skrive – samtale

Nøkkelord

Oversett nøkkelordene til eget morsmål:

Teater
Scene
Skuespill
Skuespillere
Hovedrolle
Biorolle
Kostyme
Tilskuer
Publikum
Fremførelse

Grunnlov
Folkestyre
Demokrati
Menneskerettigheter
Ytringsfrihet
Samfunnsengasjement
Påvirkningskraft
Nasjonaldag
Jubileum
Union med Danmark

Riksteatret – hele landets teater.

Riksteatret er hele Norges turneteater. Riksteatrets oppgave er å presentere profesjonell scenekunst av høy kvalitet til publikum over hele landet. Riksteatret ble opprettet ved lov i 1948 for ”å fremme arbeidet med å føre dramatisk kunst til folket i bygd og by.” Riksteatret er et statlig teater og eies av kulturdepartementet. Teatersjefen ansettes av Kongen i statsråd og i perioden frem til 2015 er Ellen Horn Riksteatrets sjef.

Etterarbeid

Oppgave 1

Ferdigheter:
Lese – skrive – snakke - samtale

Gjør rede for handlingen i stykket.

- a) Hvordan starter teaterforestillingen?
- b) Hva handler teaterstykket om – skriv kort med egne ord?
- c) Hvorfor er det viktig å markere at det er 200 år siden Norge fikk sin egen grunnlov?
- d) Hvilke meninger mener du er sentrale i teaterstykket? Nevn gjerne flere om du kan.
- e) Hvilke temaer og meninger kjenner du deg igjen i/ikke igjen i?

Oppgave 2

Ferdigheter:
Skrive - samtale

Velg en eller flere av personene i teaterstykket. Skriv kort om denne personen.

- a) Hvem var hun/han?
- b) Hvorfor liker/like ikke du denne personen?

Oppgave 3

Ferdigheter:
Skrive - samtale

Folkestyret

Folkestyret 2014 er en teateroppsetning der regissør Hilde Brinchmann har reist landet rundt og samlet inn folks tanker og meninger om demokratiet Norge i dag.

- a) Hva betyr folkestyre?
- b) Har *du* tro på det norske folkestyret?
- c) Hva ville *du* snakket om hvis du skulle holde en tale på Stortinget?
- d) Når var *du* sist samfunnsengasjert og hva engasjerte deg?
- e) Har *du* påvirkningskraft?

Oppgave 4**Ferdigheter:
Skrive - samtale****Grunnlovens betydning i dag**

Hvert år holder Kongen av Norge (Kong Harald V) en tale på nyttårsaften. Denne talen har lang tradisjon i Norge. Talen overføres til radio og TV. Det er alltid stor forventning til hvilke temaer Kongen tar opp i talen. I år valgte han å legge vekt på kjærligheten, grunnloven og folkestyret. Blant annet sa han:

”Grunnloven beskytter folket og sikrer folkestyret”.

”Grunnloven minner om at det følger både rettigheter og plikter med det å være samfunnsborger”

”Kjærligheten er et sted å feste blikket. Og grunnloven er et sted å stå”

- a) Hva betyr disse sitatene?
- b) Hvilket sitat liker du best og hvorfor?
- c) Hvilken rolle har monarkiet i Norge?

Link til Kongens nyttårstale: <http://www.nrk.no/norge/kongens-nyttarstale-2013-1.11443035>

Oppgave 5**Ferdigheter:
Skrive – tegne**

Beskriv med ord eller lag tegning om hva du så på scenen. Se oppgave 6 i forarbeidet om nøkkelord.

Oppgave 6**Ferdigheter:
Skrive – snakke****Hvis jeg var statsminister...**

Tenk deg at du hadde muligheten til å være statsminister i Norge.

Hvilke tre saker ville du kjempe for og hvorfor?

Oppgave 7.**Ferdigheter:
Skrive – snakke****Teateranmeldelse.**

Skriv din egen teateranmeldelse. Følg punktene under.

En teateranmeldelse skal ikke være for lang. Du har lov til å skrive det akkurat *du* mener om teaterstykket.

- a) Presenter stykket – navn på teater, forfatter og sted.
- b) Kort om handlingen.
- c) Beskrivelse av scenen.
- d) Skriv litt om noen av hovedrollene. Hvordan synes du de spilte rollene sine?
- e) Hvordan var lyset, musikken og stemningen i teateret?
- f) Synes du historien er viktig i dag? I så fall, hvorfor?
- g) Til slutt gir du din egen mening og eventuelt en anbefaling eller gi teateret et terningkast fra 1 – 6.